

משום שהוראת כהן משיח לעצמו היא כהוראת בית דין לציבור, שנאמר "אם הכהן המשיח יחטא — לאשמת העם!". משיח הרי הוא כציבור. וכשם שאין בית דין מביאין פר העלם דבר אלא אם הורו בשוגג ועשו הציבור בשוגג על סמך הוראתם, כמו כן אין הכהן משיח חייב אלא אם הורה לעצמו בשוגג, ועשה בשוגג על פי הוראתו⁽¹⁰⁾.

מפני מה התיר, ⁽⁹⁾ ועשה מעשה בשוגג, הרי הוא פטור בין מקרבן פר העלם דבר, ובין מכבשה או שעירה של יחיד, כי נאמר בחטאת "מעם הארץ", וממעטים מכאן כהן משיח שחטא בשגגת מעשה בלבד, שאינו חייב קרבן חטאת!

וטעמו של דבר שאין כהן משיח חייב אלא כשעשה בשוגג על סמך הוראתו בשוגג, הוא

אלא אחר שעשה מעשה באיסור, אך מה שגמר בדעתו לעשות אינו מחשיבו כרשע, וכל פטורו משום חסרון הוראה.

[ובקרבן אורה הקשה כי לפירוש ר"ח נמצא שאילו הורה בשוגג ואחר כך התחלף לו, חייב, ונחשב שעשה על פי הוראתו, ונפשוט בעית רמי בר חמא לעיל, ואת ספק תוס' שם. וכבר ביארנו בהערות 8 — 7 שכהן גדול חייב על חטאו, ולא על המכשול היוצא מהוראתו. אולם רבינו חננאל עצמו כתב לעיל [נדפס ג ב] דהלכה כרבי יוחנן, שאינו נחשב כתולה בכי"ד, וצ"ע].

והרמ"ה פירש, שידע הכהן שאין לו טעם נכון להתיר ובכל זאת הורה לעצמו היתר במזיד, וכשעשה שכח מפני מה הוראה להיתר, ולכן נחשב שוגג, ופטור משום חסרון הוראה, שהרי הורה במזיד. וכוונתו לומר, כי מה שמחליט בליבו לעשות בשעת מעשה, אינה נחשבת כהוראה, כי צריך לדעת את טעם הכרעת הדין, וכמו שסיים והוכיח מביאור הגמרא ב"שוגג ועשה שוגג", דהיינו שאם אין לו טעם בעת העשיה, הרי הוא עושה על סמך ההוראה שקדמה לה, בין שוגג ובין מזיד. וכשאיין לו הוראה קודמת, ועושה בלא טעם, נחשב כמזיד, [ומיושבת קושית תוס' הנ"ל] ועיין בהערה 11, ובהערות על תוס'.

10. רש"י כתב שכהן משיח שהורה מזיד ועשה בשוגג, אין דינו כיחיד שמביא כשבה על שגגת

ובקרבן אורה כתב, שאין לבאר שבשעת הוראה שגג והורה שיותר, ולפני שעשה נזכר באיסור ועשה במזיד. שהרי באופן זה פשיטא הוא שפטור, ורק בציבור העושה במזיד, הוצרכה המשנה לעיל ד ב לחדש שאינם נחשבים כתולים בהוראת כ"ד. אלא הביאור הוא, שבעת העשיה לא עשה מחמת הוראתו, אלא היה בדעתו לזרוק אפילו אם אסור, ולכן נחשב כמזיד אף שלא ידע מהאיסור.

אך בתוס' הרא"ש משמע, כי פטורו הוא משום שמזיד לאו בר קרבן הוא, ואין צורך לבאר מהו החידוש שאינו נחשב כתולה בהוראתו.

9. תוס' הקשו, הרי בהכרח היתה הוראה למעשהו בשגגה, כי אינו צריך להורות בפה, וכיון שעשה, הרי מסתבר שקדמה לכך בלבו הוראת היתר בשגגה, ולמה לא יתחייב.

ורבינו חננאל פירש שלא היתה הוראה בשוגג אלא שרצה לאכול חלב באיסור, ולבסוף אכל חלב שהיה סבור כי הוא שומן, ופטורו מפני שכהן גדול אינו מביא קרבן על שגגת מעשה.

ובתוס' הרא"ש הביא שהרמ"ה הקשה, אם כן אינו שב מידיעתו, כי רצה לאכול אף באיסור, ואפילו יחיד שעשה פטור ואין זה תלוי בכהן גדול שאינו מביא חטאת על שגגתו. ובדעת הר"ח נראה, שלא אמרין שאינו שב מידיעתו